

14 024 (Utses o. möjstis)
A 243 (Biograf)

Riksantikvarieämbetet
JNKOM

1008 -08- 20
Dnr 310-3657-1998

BYGGNADSMINNESFÖRKLARING AV BIOGRAFEN RÖDA KVARN, MATARENGI 11:16, ÖVERTORNEÅ KOMMUN

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap, 1 § kulturminneslagen, biografen Röda Kvarn, Matarengi 11:16, Övertorneå socken och kommun, för byggnadsminne.

SKYDDSFÖRESKRIFTER

1.1 Länsstyrelsen meddelar i enlighet med 3 kap 2 § nämnda lag följande skyddsföreskrifter för det på kartan angivna området:

1. Byggnaden får inte rivras, flyttas eller till sitt yttre byggas om eller på annat sätt förändras. Ingrepp får inte göras i byggnadens stomme.
2. I samtliga rum, med undantag för källarvåningen, får inte göras ingrepp i äldre fast inredning. Till fast inredning hör bl a trägolv, vägg- och takpaneler, dörrar och dörrfoder, fönster och fönsterfoder samt biograffätöljer.
3. Byggnaden skall underhållas så att den inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar.
4. Det omkringliggande område som utgör fastigheten får inte ytterligare bebyggas eller på annat sätt förändras. Området skall hållas i sådant skick att byggnadens utseende och karaktär inte förvanskas.

Vård- och underhållsarbeten skall utföras med traditionella material och metoder. Samråd i vård- och underhållsfrågor skall ske med länsstyrelsen.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Fråga om förklaring som byggnadsminne av Röda Kvarn har väckts av 1994-03-28. Underrättelse härom har skett genom skrivelse till inskrivningsmyndigheten vid Haparanda tingsrätt 1994-04-11.

1998.12.23 beslut
Ar. Kvarn till BT-reg. Övertorneå

1998-06-05

221-5053-94

.1.2 Förslag till skyddsföreskrifter samt dokumentation av fastigheten har upprättats av Norrbottens museum.

Övertorneå kommun har som ägare av fastigheten 1997-01-09 godtagit en byggnadsminnesförklaring samt de upprättade skyddsföreskrifterna.

Riksantikvarieämbetet och Norrbottens museum har tillstyrkt byggnadsminnesförklaringen.

SKÄL FÖR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Byggnaden uppfördes år 1914 av överblivna panelbrädor, slipers m m från bygget av stationshuset och järnvägsspåret. Taket blev ovanligt högt och brant på grund av att sliprarnas längd begränsade väggarnas höjd.

Byggnaden fungerade till en början som nöjespalats med dans, bio och revyer. Lokalen var inredd med lösa långbänkar som kunde flyttas undan efter filmvisningen så att dansen kunde ta vid. Den första filmvisningen skedde 1916.

En ombyggnad genomfördes 1936 och då infördes sluttande golv och fasta fätöljer. I och med detta blev biografverksamheten allena rådande i byggnaden. Vid detta tillfälle målades den tidigare tjärade fasaden faluröd och byggnaden döptes till Röda Kvarn. Under krigsåren 1939-45 var Röda Kvarn en av landets mest besökta biografier tack vare den stora mängd soldater som samlades här för att bevaka gränsen mot Finland.

1965 kompletterades biografen med biokiosken mot gatan. Biografverksamheten fortsatte i Röda Kvarn fram till 1985. Byggnaden hade under lång tid varit eftersatt vad gäller underhåll men under 1993-94 utfördes en genomgripande upprustning och biografen återinvigdes under hösten 1994.

Röda Kvarn är en av de få bevarade biografier i landet av den enkla typ som går under benämningen "biolador" och som var vanliga på mindre orter vid 1900-talets början. Byggnaden har i stor utsträckning bevarat det utseende den fick vid ombyggnaden 1936.

Länstyrelsen anser att Röda Kvarn i Övertorneå genom sin utformning och kulturhistoriska bakgrund är att anse som synnerligen märklig.

ÖVRIGT

Om det av särskilda skäl är nödvändigt att ändra byggnadsminnet i strid mot skydds-föreskrifterna skall ansökan om tillstånd för detta inges till Länstyrelsen i Norrbottens län som enligt kulturminneslagen får lämna tillstånd om så prövas lämpligt.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

./ 3 Detta beslut kan överklagas till länsrätten.

DE SOM DELTAGIT I BESLUTET

Beslut i detta ärende har fattats av länsstyrelsens styrelse. I detta beslut deltog landshövding Björn Rosengren samt ledarmöterna Bengt Ek, Toivo Hofslagare, Staffan Ohlsson, Eleonor Klockare, Lars Spolander, Kjell Mickelsson, Lars Törnman, Kent Ögren, Bernhard Winsa, Kenneth Backgård, Hans Swedell, Roland Boström och Ulf Rehnberg.

I den slutliga handläggningen deltog även t f länsråd Gustaf Bjelle samt biträdande länsantikvarie Lilianne Viklund (föredragande)

Björn Rosengren

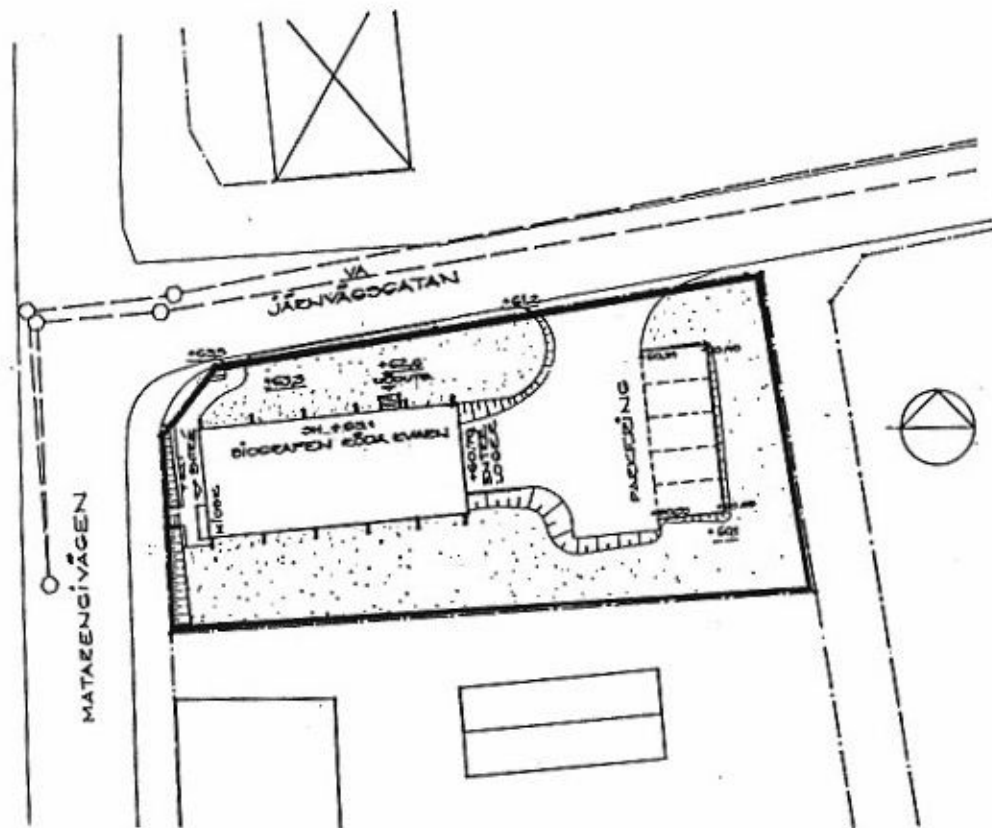

Lilianne Viklund

KOPIA TILL

Riksantikvarieämbetet (även dokumentation)

Norrbottens museum

Fastighetsregistret (efter att beslutet vunnit laga kraft)

SITUATIONSPÅN 1:200
FASTIGHETEN MATARENGI 11116

B. 141210	ALLMÄN REV.		GM	GM	
A. 144042	FRÅNDRAG ELLER EN. MEDT		GM	GM	

BIOGRAFEN KODA EKEN
ÖVERTÄNKA
UPPELÖSTNING 1994
SITUATIONSPÅN 1:200
BYGGNAD